

Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Pomorska 93, tel. 0946 51 55 28 100
fax: 0946 51 55 28 100
REGON 141627; REGON 14162736
KRS 0000041892
82 1050 1506 0000 0000 5002 0244

22.09.2009

Mikołajczak

Ynowrodaw
"Ojczyzna"

++ Kopec Lemon Piotr

M: 1317/2164 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Łopiec Zenon Piotr

J: M - 1217/2164 Som.

Imię i nazwisko Ojczyzna

I./1. Relacja k. 4 s. 1-4

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 2 s. 1-2

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu przed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 4

VI. Fotografie dwa ilustrowane

I/1. Relacja - Lenom Kopeć

1. Relacja Edmunda Nikotajseka o
osiągnięciach komp. Lenoma Piotra Kopeć,
mpis ony.

k. 4 5, 1-4

Kopeć Zenon Piotr (1909-1990), działacz konspiracyjnej organizacji "Ojczyzna" w Inowrocławiu.

Urodzony 6 VII 1909 r. w Jacewie k. Inowrocławia; syn rolnika Wojciecha i Marianny z d. Barczak. Uczył się w niemieckiej szkole dla chłopców oraz w Państwowym Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu, gdzie w 1931 r. uzyskał maturę. Po odbyciu rocznej służby wojskowej w Szkole Podchorążych Rezerwy w Zambrowie i 59 p.p.wlkp. w Inowrocławiu, rozpoczął studia w Poznaniu, najpierw na wydziale medycznym (1932-1933), później w zakresie filologii polskiej (1934-1939). Podczas studiów działał w Kole Polonistów oraz Akademickim Kole Kujawian, wysyłał też swoje pierwsze publikacje do "Piasta", tygodniowego dodatku do inowrocławskiego "Dziennika Kujawskiego". Przygotowanej pod kierunkiem prof. Romana Pollaka pracy magisterskiej pt. "Mecenat kulturalny Stanisława Górki" nie zdążył obronić z powodu wybuchu wojny. Uczestniczył w wojnie wrzesniowej w batalionie rezerwy i ochotników, przechodząc szlak bojowy z Poznania przez Słupcę, Konin, Koło, Kłodawę, Kutno, Żychlin do Sochaczewa. Podczas przeprawy przez Bzurę, którą osobiście dowodził, batalion został rozбитo przez Niemców, a on sam trafił do niewoli w Puszczy Kampinoskiej przy próbie przedarcia się do Warszawy. Przebywał w obozach przejściowych, kolejno w Ożarowie, Pruszkowie i Żyrardowie, po zwolnieniu 28 września powrócił do Poznania, gdzie został aresztowany i uwięziony w charakterze zakładnika. Po odzyskaniu wolności (24 XII) udał się do Inowrocławia i zamieszkał u siostry Reginy. Podjął pracę najpierw jako robotnik budowlany i murarz, a od 26 VI 1941 r. jako technik budowlany w Salinie. Od początku pobytu w Inowrocławiu działał w konspiracji, wspólnie z kolegą gimnazjalnym Józefem Frommholzem (komendantem NOW "Ruina"), a także z Aleksandrem Rogalskim, Florianem Dąbrowskim, Bernardem Wysockim, Piotrem Klimkiewiczem, Tadeuszem Kaliskim, Stefanem Błażejewskim, Władysławem Jordanowskim, z którymi tworzył placówkę tajnej organizacji "Ojczyzna". Grupa ta organizowała konspiracyjne życie naukowe i kulturalne - koncerty fortepianowe, dyskusje na tematy historyczne i literackie, wykłady, recytacje. Najczęściej spotykano się w domu rodziców Bernarda Wysockiego w Jacewie oraz w mieszkaniu sióstr Władysławy i Zofii Kaszakówien przy ul. Paderewskiego i na plebanii w Mątwach. W latach 1941-1945,

W mątwach był organizacją

z trzymiesięczną przerwą latem 1944 r., kiedy to został zesłany w okolice Radziejowa do pracy przy kopaniu rowów obronnych, Kopeć zajmował się tajnym nauczaniem, prowadząc zajęcia z języka polskiego dla uczniów z pierwszych klas licealnych. Tuż po zakończeniu wojny, od 5 II 1945 r. przystąpił wraz z Janem Mikołajewskim, Anną Drulanką, Ignacym Domańskim i Marcelim Wielewskim do organizowania nauki w Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprowicza. Odtworzył bibliotekę szkolną, gromadząc do końca II 1945 r. około 7 tysięcy woluminów, często wykradzonych wcześniej przez Polaków ze składu makulatury. W latach 1945-1951 pracował jako nauczyciel kontraktowy, gdyż nie miał magisterium, a jego praca zaginęła podczas wojny. W 1950 r. obronił nową pracę magisterską pt. "Jan Kasprowicz w gimnazjum inowrocławskim", napisaną również pod kierunkiem prof. Pollaka. Z początkiem 1951 r. został nauczycielem etatowym, opiekując się równocześnie biblioteką. Bronił zbiorów szkolnych w czasie stalinowskich czystek, kiedy to władze nakazywały usuwanie książek napisanych w języku niemieckim lub uznanych za "szkodliwe ideologicznie". Jako polonista ~~xx~~ starał się rzetelnie przekazywać wiedzę, wykraczając często poza materiał programowy. Zapoznawał uczniów z dziejami i zabytkami ziemi kujawskiej. Władze oświatowe zarzucały mu jednak brak zadowalających wyników nauczania i w efekcie w 1968 r. przeniesiony został do Szkoły Podstawowej nr 1. Prawdziwe przyczyny tej wielce krzywdzącej decyzji wiązały się z krytycznym stesunkiem Kopcia do światopoglądu materialistycznego. Ostatecznie powrócił do "swojej" biblioteki, w której doczekał emerytury (1973), a następnie pracował na pół etatu aż do śmierci.

Kopeć był wielkim społecznikiem, którego pasjonowało wszystko co dotyczyło Inowrocławia, jego kultury, architektury, tradycji. Był współzałożycielem i aktywnym członkiem Towarzystwa Przyjaciół Nauki, Literatury i Sztuki (1945-1954). W 1947 r. przyczynił się do otwarcia Miejskiej Biblioteki Publicznej, a w 1955 r. ~~Ex-XXXX~~ ~~przewodził~~ był głównym inspiratorem powołania do życia inowrocławskiego oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. W 1959 r. wstąpił do nowo powstałego Towarzystwa Miłośników Miasta Inowrocławia, będąc wspólnie z Józefem Aleksandrowiczem (Janem Najdziukiem) głównym animatorem wszelkich jego poczynań, jako współzałożyciel

pierwszy przewodniczący (1959-1964), zastępca przewodniczącego (1964-1976), członek ~~XXI~~ zarządu (1975-1979), ponownie przewodniczący (1979-1984), członek zarządu i honorowy przewodniczący (od 1984 r. aż do śmierci). W 1980 r. wszedł w skład Obywatelskiego Społecznego Komitetu Obchodów 800-lecia Inowrocławia, zostając przewodniczącym komisji naukowej. Należał do współzałożycieli (1956) i zarządu (od 1971 r.) inowrocławskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego. W XII 1981 r., w czasie stanu wojennego, znalazł się w grupie założycielskiej oddziału Klubu Inteligencji Katolickiej. Związany szczególnie mocno ze swoją szkołą (I LO im. Jana Kasprowicza), brał aktywny udział w zjazdach wychowanków i od 1986 r. w pracach Stowarzyszenia Wychowanków Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprowicza. Przez wiele lat pełnił obowiązki społecznego opiekuna zabytków, a zadania z tą funkcją związane wykonywał z pasją i oddaniem, interweniując wielokrotnie, gdy wykonawcy prac remontowych lekceważyli zabytkowe walory obiektów. Wygłaszał liczne prelekcje, poświęcone najczęściej zabytkom Kujaw oraz Janowi Kasprowiczowi. Były one przeważnie owocem samodzielnych poszukiwań badawczych, ale niewiele podejmowanych przezeń tematów doczekało się publikacji. Kopeć wydał artykuł, pt. "Podstawowe zagadnienia ochrony zabytków Inowrocławia" (zawarty w "Informatorze społecznych opiekunów zabytków" (1970) oraz kilka opracowań dotyczących dziejów Liceum Jana Kasprowicza, z których najważniejsze ukazało się już po jego śmierci w "Historii Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu" (1995). Zmarł 15 XII 1990 r. w Inowrocławiu, spoczywa na cmentarzu par. św. Józefa przy ul. Libelta. Odznaczony był Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1973) i Krzyżem Kawalerskim OOP (1985). W 1991 r. jego imię otrzymała Biblioteka I LO im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu.

Archiwum I LO im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu; Zbiory Biblioteki I LO im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu; Dombek L., Wspomnienia o Zenonie Kopciu (1909-1990), Inowrocław 1992; Dombek L., Nowicki A., Tajne organizacje wojskowe w Inowrocławiu i na terenie Kujaw Zachodnich w latach 1939-1945, Inowrocław 1997, s.13-16; Historia Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu, red. R. Kabaciński, Inowrocław 1995, t.1, s. 21-22, 41, 287, 301, 308, 311, 425, 533, 535-536, t.2, s. 118-124; Inowr. Sł. Biogr., t.3 (1997), s.39-41; ~~Medal X~~ ~~Profesor~~ ~~Złoty~~ ~~Medal~~

Mazur Z., Ludzie 40-lecia. Zenon Kopeć, "Nowiny Inowrocławskie" 1984, nr 9;
Tenże, Profesora żywot chwalebny, "Nowiny Inowrocławskie" 1989, nr 27; Ronge Z.,
Społeczna działalność kulturalno-oświatowa w Inowrocławiu w latach 1945-1966,
"Ziemia Kujawska", t.2 (1968), s.253-286; Strachanowski P., Z biegiem lat, z bie-
giem dni..., "Nowiny Inowrocławskie" 1987, nr 15; Szczutkowski J., Imię prof. Zenona
Kopcia dla szkolnej biblioteki, "Ilustrowany Kurier Polski" z 24 IV 1991 r.;
Śledziński K., Tajne nauczanie na poziomie szkoły średniej w Inowrocławiu w okresie
okupacji niemieckiej (1939-1945), "Ziemia Kujawska", t.9 (1993), s.131-141.

Edmund Mikołajczak

11. Materiały wspomniawcze relacje -
- Łopiec Zenon

1. Ed. Nikołajewski, biogram „Łopiec Zenon Piotr”,
[w:] Słowa biogr. komsp. pomorskiej 1939-1945,
Toruń 1998, z. 4, s. 94-95, ksero k. 2 s. 1-2

Kopec Zenon Piotr (1909-1990), działacz konspiracyjnej org. „Ojczyzna” w Inowrocławiu.

Urodzony 6 VII 1909 r. w Jacewie k. Inowrocławia; syn rolnika Wojciecha i Marianny z d. Barczak. Uczył się w niemieckiej szkole dla chłopców oraz w Państwowym Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu, gdzie w 1931 r. uzyskał maturę. Po odbyciu rocznej służby wojskowej w Szkole Podchorążych Rezerwy w Zambrowie i 59 p.p. wlkp. w Inowrocławiu rozpoczął studia w Poznaniu, najpierw na Wydziale Medycznym (1932-1933), później w zakresie filologii polskiej (1934-1939). Podczas studiów działał w Kole Polonistów oraz Akademickim Kole Kujawian, wysyłał też swoje pierwsze publikacje do „Piasta”, tygodniowego do-

datku do inowrocławskiego „Dziennika Kujawskiego”. Z powodu wybuchu wojny nie zdążył obronić pracy magisterskiej. Uczestniczył w kampanii wrześniowej jako plutonowy pchor. rez. w batalionie rezerwy i ochotników, przechodząc szlak bojowy z Poznania do Sochaczewa. Dowodził przeprawą przez Bzurę. Po rozbiciu batalionu przez Niemców trafił do niewoli w Puszczy Kampinoskiej przy próbie przedarcia się do Warszawy. Przebywał w obozach przejściowych w Ożarowie, Pruszkowie i Żyrardowie. Po zwolnieniu 28 września powrócił do Poznania, gdzie został aresztowany i uwięziony w charakterze zakładnika. Po zwolnieniu (24 XII) udał się do Inowrocławia i zamieszkał u siostry Reginy. Pracował najpierw jako technik budowlany w Salinie. Od początku pobytu w Inowrocławiu działał w konspiracji, wspólnie z kolegą gimnazjalnym Józefem Frommholzem, kmdtem Podokręgu Inowrocław NOW krypt. „Ruina”, a także z Aleksandrem Rogalskim, Florianem Dąbrowskim, Bernardem Wysockim, Piotrem Klimkiewiczem, Tadeuszem Kaliskim, Stefanem Błażejewskim, Władysławem Jordanowskim, z którymi tworzył placówkę tajnej organizacji „Ojczyzna”. (Grupa ta organizowała konspiracyjne życie naukowe i kulturalne – koncerty fortepianowe, dyskusje na tematy historyczne i literackie, wykłady, recytacje). W ramach tej organizacji w latach 1941-1945, z trzymiesięczną przerwą latem 1944 r., kiedy to został zesłany w okolice Radziejowa do pracy przy kopaniu rowów obronnych, prowadził tajne nauczanie języka polskiego dla uczniów pierwszych klas licealnych. Po zakończeniu wojny, od 5 II 1945 r. przystąpił z Janem Mikołajewskim, Anną Drullanką, Ignacym Domańskim i Marcelim Wielewskim do organizowania nauki w Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprowicza. Odtworzył bibliotekę szkolną. W latach 1945-1951 pracował jako nauczyciel kontraktowy, następnie po obronie pracy magisterskiej został nauczycielem etatowym. Jako równoczesny opiekun biblioteki szkolnej bronił jej zbiorów w czasie stalinowskich czystek, kiedy to władze nakazywały usuwanie książek w języku niemieckim lub uznanych za „szkodliwe ideologicznie”. Zapoznawał uczniów z dziejami i zabytkami ziemi kujawskiej. Był współzałożycielem i aktywnym członkiem Towarzystwa Przyjaciół Nauki, Literatury i Sztuki (1945-1954). W 1947 r. przyczynił się do otwarcia Miejskiej Biblioteki Publicznej, a w 1955 r. był głównym inspiratorem powołania do życia inowrocławskiego oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Należał do współzałożycieli (1956) i zarządu (od 1971 r.) inowrocławskiego oddziału Polskiego

1909-1945, Stow. Literat. Pomorskiej, 1948, a.w

2

Towarzystwa Historycznego. W 1959 r. był współzałożycielem Towarzystwa Miłośników Miasta Inowrocławia, od 1984 r. honorowym jego przewodniczącym. W 1968 r. został przez władze oświatowe (za krytyczny stosunek do światopoglądu materialistycznego) przeniesiony do Szkoły Podstawowej nr 1. Po pewnym czasie powrócił do Miejskiej Biblioteki Publicznej, w której pracował do emerytury (1973), a następnie na pół etatu aż do śmierci.

W 1980 r. wszedł w skład Obywatelskiego Społecznego Komitetu Obchodów 800-lecia Inowrocławia, zostając przewodniczącym komisji naukowej. W grudniu 1981 r. (w czasie stanu wojennego) znalazł się w grupie założycielskiej oddziału Klubu Inteligencji Katolickiej. Związany szczególnie z I LO im. Jana Kasprowicza brał aktywny udział w zjazdach wychowanków i od 1986 r. w pracach Stowarzyszenia Wychowanków Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprowicza. Przez wiele lat pełnił obowiązki społecznego opiekuna zabytków. Wygłaszał liczne prelekcje, poświęcone najczęściej zabytkom Kujaw oraz Janowi Kasprowiczowi. Jest autorem artykułu pt. „Podstawowe zagadnienia ochrony zabytków Inowrocławia” zawartego w „Informatorze społecznym opiekunów zabytków” (1970) oraz kilku opracowań dotyczących dziejów Liceum Jana Kasprowicza, z których najważniejsze ukazało się już po jego śmierci w „Historii Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu” (1995). Zmarł 15 XII 1990 r. w Inowrocławiu, spoczywa na cmentarzu par. św. Józefa przy ul. Libelta.

Odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1973) i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1985). W 1991 r. jego imię otrzymała Biblioteka I LO im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu.

Żona Z. Kopia była również czynna w konspiracji w ramach WSK jako członkini zespołu sanitarnego „PCK”, założonego przez H. Grochowską i G. Jaworską.

A I LO im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu; D o m b e k L., *Wspomnienia o Zenonie Kopciu (1909-1990)*, Inowrocław 1992; D o m b e k L., N o w i c k i A., *Tajne organizacje wojskowe w Inowrocławiu i na terenie Kujaw Zachodnich w latach 1939-1945*, Inowrocław 1997, s. 13-16; *Historia Gimnazjum i Liceum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu*, pod red. R. Kabacińskiego, Inowrocław 1995, s. 118-124; *Inowr. Sł. Biogr.* t. 3 (1997), s. 39-41; M a z u r Z., *Ludzie 40-lecia. Zenon Kopeć*, Nowiny Inowrocławskie 1984 nr 9; T e n z e, *Profesora żywot chwalebny*, Nowiny Inowrocławskie 1989 nr 27; R o n g e Z., *Społeczna działalność kulturalno-oświatowa w Inowrocławiu w latach 1945-1956*, Ziemia Kujawska, t. 2 (1968), s. 253-286; S t r a c h a n o w s k i P., *Z biegiem lat, z biegiem dni...*, Nowiny Inowrocławskie 1987 nr 15; S z c z u t k o w s k i J., *Imię prof. Zenona Kopcia dla szkolnej biblioteki*, Ilustrowany Kurier Polski z 24 IV 1991 r.; Ś l e d z i Ń s k i K., *Tajne nauczanie na poziomie szkoły średniej w Inowrocławiu w okresie okupacji niemieckiej (1939-1945)*, Ziemia Kujawska, t. 9 (1993), s. 131-141.

Edmund Mikołajczak

4-4 St. Wzrost. Komisja Am

T: M: 1317/2164 Pom.

Nowociek

Kopec Zenon P.

V. Marty informacyjne

k. 4

1939

1945

OKRĘGOWA
AK

ENERGIA

ELŻBIETY

ZAWACKIEJ

a/

Kopci Zenon

Przewodniczący
AK A

Ti. Jaworski G. 0.7
AK

KP-95

Информация
Гейзена 2

Kopie Lemon
płuton podchor. rezerwy
Tajne naniekanie.

Książka: Dombek, Rejestr.

hri

Ташкент
Тайме ташкили

3

Коресъ Ленин
уддий парад
менгиделкани промдегусту
тайме ташкили н Ташкентани

Зоб. Л. Дамбек и Р. Ноникчи
Тайме Организацияде Нопсоне
OM-97 108

a Kłopot z Lemem

Множество 4

Матрица факторов роста
для проводящих тайне
миссии.

сб: Т:В: 259/259 Гаворско Генерала
2.1/11 Гмп. Томин

28.11.102

Kopieć Lenon P.

